AMALIY PSIXOLOGIYA FANINING DOLZARB VAZIFALARI

Bazarova Nigora Abdukarimovna
Samarqand viloyati. Jomboy tumani
42- sonli umumiy o‘rta ta’lim maktabi amaliyotchi psixolog

Annotatsiya: Amaliy psixologiyaning muhim vazifalari davr va zamon talablaridan kelib chiqadi. Mustaqillikni qo‘lga kiritgan xalqimiz o‘z oldiga shunday vazifalarni qo‘ydiki, bu vazifalarni bosqichma-bosqich amalga oshirish uning taraqqiyoti uchun dasgurilamal bo‘ldi. Ushbu maqolada amaliy psixologiya fanining bugungi kundagi muhim vazifalari mazmun, mohiyati haqidagi fikrlar mavjud.

Kalit so’zlar: Psixologiya, antik davr psixologiyasi, amaliy psixologiya, psixik jarayonlar, psixik faktlar.

Amaliy psixologiyaning muhim vazifalari davr va zamon talablaridan kelib chiqadi. Mustaqillikni qo‘lga kiritgan xalqimiz o‘z oldiga shunday vazifalarni qo‘ydiki, bu vazifalarni bosqichma-bosqich amalga oshirish uning taraqqiyoti uchun dasgurilamal bo‘ldi. Bu vazifalarning birinchisi islohotlarni yanada chuqurlashtirish, Mustaqil O‘zbekistonimizning iqtisodiy-siyosiy bazasini mustaqkamlash; ikkinchisi ma’naviy ijtimoiy, madaniy munosabatlarni yanada rivojlantirish; uchinchisi Demokratik jamiyat quruvchi yangi avlodni tarbiyalab kamolotga yetishtirishdan iboratdir. Bu ulkan vazifalarni amalga oshirishda faqat tor doiragina emas, balki o‘zini mas’ul deb bilgan har bir O‘zbekiston fuqarosi o‘zining salohiyatini namoyon etishi kerak. Boshqa fanlar qatori kabi psixologiya fanining asosiy maqsadi ana shu uchta ulkan vazifani amalga oshirishda o‘z qissasini qo‘shishdir. Bundan tashqari amaliy psixologiya fani MDH xalqlari o‘rtasida turli ma’naviy, ijtimoiy, siyosiy munosabatlarni atroflicha chuqur o‘rganib, do‘stlik va birodarlik munosabatlarini yanada yuksak darajaga ko‘tarishga yordam beradi. Nihoyat, zamonaviy odamni tarbiyalash masalasiga kelsak bu vazifa dastavval psixologiya fanining oldida turgan dolzarb

vazifalardandir. Shuning uchun ham psixologiyadagi barcha muammolarning markazida shaxs va uning faoliyati turadi. Istiqlol yaratgan imkoniyatlar sharoitida shaxsning ijtimoiy taraqqiyotdagi roli oshib bordi. P. Pavlovnnng shartli reflekslar haqidagi ta’limoti va psixologiya uchun ahamiyati juda kata bo’ldi. Borgan sari psixologiyaning fanlar tizimidagi vazifasi xam orta bordi. Hozirgi sharoitda inson va jamiyat manfaatlariga mos keladigan to‘g‘ri yo‘nalish kasb etadigan ilmiy-texnik, inqilobiy jarayon, shaxsga, uning psixik xususiyatlari va jarayonlariga talabni tubdan oshiradi. Ijtimoiy hayotda va ishlab chiqarish tarmoqlarida texnologiyaning roli oshib borishi natijasida psixologiya fanining, muhandis va texnik xodimlarning hamda malakali ishchilarning, psixologik, boshqaruv va ishlab chiqarish faoliyatining asosini tashkil etuvchi psixologik qonuniyatlarning tobora yangilari va juda muximlari bilan boyituvchi tadqiqotlarning soni o‘sib boradi Psixologiya fani fanning turli tarmoqlariga oid shunchalik ko‘p material to‘pladiki, undan mustaqil psixologik fanlarga aylanib qolgan bir qancha bo‘limlar ajralib chiqdi. Ularning hammasi negizida barcha xususiy psixologik fan tayanadigan, psixikaning umumiy qonuniyatlarini o‘rganuvchi umumiy psixologiya yotadi. Umumiy psixologiyaning yana muhim vazifalaridan biri insonning har tomonlama rivojpangan, ijodkor shaxs sifatida shakllanishining psixologik qonuniyatlarini o‘rganuvchi psixologiya yotadi. Amaliy psixologiyaning ikkinchi vazifasi inson faoliyatining psixologik mohiyatini o‘rganishdir. Shunday qilib, istiqlol yaratgan imkoniyatlar tufayli psixologik ta’lim tizimini tubdan isloh qilish, davr talabiga mos keladigan o‘quv dasturlari, darsliklar yaratish, psixologik ta’lim tizimini chuqur isloh qilish, uni amaliy ishlab chiqish amaliy psixologiyaning muhim vazifalaridan biridir.

Bugun o‘rta maxsus kasb-hunar ta’limi muassasalarida psixologik ta’limni takomillashtirish ishi davlat siyosati darajasida hal qilinmoqda. Oldimizda turgan maqsadlarimizga erishish, yangi demokratik jamiyatni qurish, islohotlarning taqdiri Prezidentimiz ta’kidlaganidek, qanday intellektual kuchlarga egaligimizga, yoshlarimizning qanday madaniy, professional saviyaga erishganligiga, qanday

mafkuraga e’tiqod qilishiga ma’naviy jihatdan qanchalar boy ekanliklariga bog‘liqdir. «Hozir biz tafakkurga, fikr musobaqasiga ehtiyoj har qachongidan ham kuchaygan bir davrda yashamoqdamiz. Binobarin, yoshlar ongi va tafakkurida keskin burilish yasash orqali mamlakat intellektual salohiyatini yanada yuksaltirish, milliy rivojlantirish g‘oyasini izchillik bilan amalga oshirish kabi murakkab vazifalarni bajarish, insonlar ongida yillar davomida shakllangan fikrlashni, tushunchani tezgina o‘zgartirish oson ish emas. Buning uchun Respublikamizdagi o‘rta maktablar, o‘rta maxsus kasb-hunar ta’limi tizimiga psixologiya o‘qitish, talabalar va o‘quvchilar uchun psixologik ta’limni samarali o‘tishni ta’minlash zarur. Tajriba shuni ko‘rsatadiki, qar qanday yangilik, islohot eng avvalo inson ongi, qalbi murakkab psixologik jarayonlari orqali o‘tgandagina samarali natija berishini anglatmoqda. Shuning uchun umumiy psixologiya fani zimmasiga qo‘yilayotgan vazifa juda og‘ir va ma’suliyatlidir»

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. S.N. Nishonova “Umumiy psixologiya” o’quv qo’llanma
2. Mayers D. Sotsialnaya psixologiya «Piter»,1999
3. Ananev B.G. “CHelovek kak predmet poznaniya”. “Piter”, 2001.